Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Lausunto

29.10.2021

MTK lausunto asiasta: U 59/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta U-59/2021vp. Aluksi MTK tuo esiin pettymyksensä, että komissio on päätynyt avaamaan Uusiutuvan energian direktiivin kestävyyskriteerit jo nyt, vaikka aikaisemmankaan uusiutuvan energian direktiivin mukaisien kestävyyskriteerien toimeenpanoa ei ole saatettu käytäntöön jäsenvaltioissa. Lainsäädännön ennakoitavuuden ja toimijoiden kestävämpiin toimintatapoihin motivoinnin kannalta MTK ei pidä toteutunutta kehitystä toivottuna.

MTK pitää direktiiviesityksessä esitettyjä uusia metsiä koskevia määritelmiä epäselvinä ja uusien määritelmien mukanaan tuomia oikeusvaikutuksia tässä vaiheessa mahdottomina arvioida. Määritelmiä on huomattavasti muutettu aikaisemmasta, varsin tarkkarajaisesta, direktiivistä.

U-kirjeessä 59 on poimittu esimerkkinä näistä uusista määritelmistä korkealaatuinen ainespuu (quality roundwood). MTK huomauttaa, että puumarkkinoilla kaikilla ostajilla on omat yksilölliset mitta- ja laatuvaatimuksensa, joilla he täyttävät markkinoiden tarpeita. Yksiselitteistä määritelmää korkealaatuiselle ainespuulle ei ole muodostettavissa kansallisella tasolla – saatikka EU-tasolla. Korkealaatuisen ainespuun määritteleminen EU-lainsäädäntöön puumarkkinoita ohjaavana terminä, johtaisi erittäin suurella todennäköisyydellä puumarkkinoiden dynamiikan jäykistymiseen ja sitä kautta hyvinvointitappioihin.

Komission direktiiviesitys tuo uutena asiana EU-lainsäädäntöön kaskadiperiaatteen. Sekä direktiivin sisältämä jätehierarkia maininta, että uutena esitettävä kaskadiperiaate ovat huonosti yhteensopivia markkinaehtoisesti toimivien puumarkkinoiden kanssa. MTK:n näkemyksen mukaan olisi tavoiteltavaa, että kaskadiperiaatetta ei tuotaisi ollenkaan EU-lainsäädäntöön. Komissiolle esitettyä toimivaltaa delegoidun säädöksen antamiseksi kaskadiperiaatteen käytännön soveltamiseksi ei tulisi myöntää. Asiaa ei voida pitää puumarkkinoiden toimivuuden kannalta vähämerkityksisenä asiana, vaan asialla on suora vaikutus puumarkkinoiden kilpailullisuuteen.

MTK kannattaa, että kehittyneille biopolttoaineille ja biokaasulle, jotka on tuotettu liitteen IX A-osan raaka-aineista, asetettaisiin edelleen erillinen vähimmäisosuusvelvoite. Samoin MTK kannattaa, että tuplalaskennasta luovutaan. Suomi on luopunut tuplalaskennasta jo aikaisemmin ja Suomessa sovellettavat jakeluvelvoite prosentit ovat merkittävästi EU:n asettamia korkeampia. Sen sijaan MTK ei kannata, että edellä mainittujen polttoaineiden tavoiteosuus prosenttia EU-lainsäädännössä laskettaisiin puolella prosenttiyksiköllä 2025 ja 1,3% 2030. On tärkeää, että kehittyneiden biopolttoaineiden ja biokaasun osuudet kasvavat kaikkialla Euroopassa.

Komissio esittää lukuisia muutoksia metsäbiomassan kestävyyskriteereihin. Esitetyt muutokset ovat sisällöltään niin epäselviä, ettei niiden oikeusvaikutuksia pystytä arvioimaan tässä vaiheessa. MTK esittää, että Suomi ottaisi esitettyihin muutoksiin kannan, jonka mukaisesti komission tulisi palata Uusiutuvan energian direktiivi 2 aikaisiin muotoiluihin ja vetää esityksensä kestävyyskriteerien osalta takaisin. MTK:n tietojen mukaan esimerkiksi Ruotsissa harkitaan tämän sisältöisen kannan muodostamista. Kaikkein kriittisimmin komission esityksessä MTK suhtautuu ns. no-go-alueiden laajentamiseen pyrkiviin tavoitteisiin. MTK:n näkemyksen mukaan on epäselvää kunnioittaako komissio esityksessään ns. riski-perustaista tarkastelua ylipäätään, vai johtavatko esitetyt muutokset riski-perustaisen tarkastelun asteittaiseen hylkäämiseen. MTK tukee riski-perustaisen tarkastelun säilyttämistä uusiutuvan energian direktiivin kestävyysartikloissa.

Lopuksi MTK toteaa, että EU:n on mahdotonta saavuttaa asettamiaan uusiutuvan energian kasvutavoitteita, jos biopolttoaineet, biokaasu ja metsäbiomassa monipuolisesti eivät ole käytettävissä kasvavasti keinovalikoimassa. MTK huomauttaa, että kaikki ne EU-valtiot, joissa uusiutuvan energian osuus on merkittävässä roolissa energian loppukulutuksesta ovat onnistuneet hyödyntämään bioenergiaa pitkäjänteisesti kehittäen energiajärjestelmässään. Tekemällään esityksellä komissio ei jatka pitkäjänteisen ja ennakoitavan lainsäädännön polulla näiltä osin. On epäselvää johtaako komission tekemä esitys uusiutuvan energian direktiivistä ylipäätään direktiivin pääasialliseen tavoitteeseen, eli uusiutuvan energian lisäämiseen energian loppukäytöstä EU-alueella.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK r.y.

Anssi Kainulainen
Energia-asiantuntija